

CRAC de la setmana: Victòria Almuni

"DEFENSORA DE LA RECERCA I LA DIVULGACIÓ DE LA HISTÒRIA I EL PATRIMONI DE LES TERRES DE L'EBRE"

Isabel Carrasco

A Victòria la vaig conèixer ara fa uns set anys en un dinar de dones a casa. Ella va arribar a les postres... Dona sempre ocupada i preocupada pel seu entorn. Recordo que em va impactar. Passats els anys, cada una ha fet camí i, deu ni do el camí de Viquí...

Victòria Almuni Balada és Doctora en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona. Compagina la tasca de professora d'ensenyament secundari amb la recerca i la divulgació de la història i el patrimoni de les terres de l'Ebre i les del nord del País Valencià, ha publicat diversos llibres i articles al voltant d'arquitectures destacades d'aquestes comarques, com ara la Catedral de Tortosa. Forma part del Centre d'Estudis Senienços, des del qual treballa pel reconeixement i la projecció de la història i la cultura local. És també professora associada al Campus Terres de l'Ebre de la Universitat Rovira i Virgili.

Més Ebre: La catedral de Tortosa als segles del gòtic va ser la teva tesi doctoral. Ara la catedral de Tortosa torna a estar d'actualitat per l'enderroc de les cases el carrer Croera.

Victòria Almuni: La catedral sempre està d'actualitat. És un dels conjunts més emblemàtics i valuosos que tenim a les Terres de l'Ebre; la seua gestió i la del seu entorn és força complex. Aquesta setmana passada des de la Comissió Cívica del Patrimoni de les Terres de l'Ebre, de la qual en formo part com a presidenta, hem emès un dictamen en relació a l'imminent procés d'enderroc de les cases a què fas referència. El podeu consultar a la pàgina de la Comissió, www.ccpatrimoniembre.cat. Insistim en la necessitat de tenir molta cura al moment de procedir a l'enderroc i en el disseny que posteriorment s'ha de fer de l'espai urbà.

ME: La Sénia, país del moble. Segueix sent així o bé hi ha «reciclatge» per part de la indústria i la societat senienca?

VA: La Sénia és un poble dinàmic i en constant evolució. La seua gent estan acostumats a lluitar per sortir dels problemes i per tirar endavant. La indústria i el comerç del moble han patit força, com tots sabem, però continuen sent un puntal de l'economia del municipi. Els darrers anys des de les institucions i des de la societat civil s'ha fet un esforç molt gran per minimitzar l'impacte de la crisi i els resultats són positius. S'intenta treballar sem-

pre que es pot en equip, amb els avantatges que això suposa. Un exemple entre molts altres pot ser la Festa del Moble i Fira de l'Artesania de la Fusta i del Moble, que amb canvis de concepte se celebra des de l'any 2009 al mes d'octubre. En la seva organització participen l'Ajuntament, l'Associació d'Artesania de la Sénia, la Federació de Comerciants del Moble, el Col·lectiu d'Empresaris del Moble, el Centre d'Estudis... La resta d'entitats locals i la Federació de Comerciants col·laboren activament en tot allò que poden. Intentem sumar economia, turisme, tradicions, educació i coneixement en un fenomen, el del treball de la fusta i del moble, que fa molts anys que singularitza el municipi.

ME: El riu Sénia. Que me'n dius?

VA: El riu Sénia vertebra i uneix. A la vida de la gent que ens hem criat al seu voltant és un referent constant. Si heu llegit L'Horitzó Primer, del senienç Joan Todó, ho hauréu observat. La gent dels pobles del voltant

del riu tenim sentiment de comunitat. Parlem molt semblant, ens relacionem com a amics o familiars, participem de les festes, compartim activitats econòmiques. Des del Centre d'Estudis participem des del començament en un projecte que vam denominar Terres de Cruïlla i que es manifesta en la realització d'itineraris i altres activitats conjuntes entre diferents entitats, majoritàriament culturals, de pobles de les dues bandes de riu. Ens neguem a acceptar el riu com a frontera més enllà de l'aspecte administratiu. També tenim una web on podeu saber exactament què fem, <https://terresdecruilla.wordpress.com/>.

ME: També organitzeu un cap de setmana festiu amb el nom de Músiques en Terres de Cruïlla, si no tinc mal entès

VA: Sí, aquest concepte de comunitat territorial és molt fort per a nosaltres. Ho fem conjuntament amb l'Agrupació Musical Senienca i l'Institut Ramon Muntaner. El projecte va néixer fa tres anys, aquest 2015 serà la

tercera edició, amb la voluntat de convertir la Sénia en confluència de músiques d'arreu dels territoris de parla catalana, amb un paper especial per a la música de banda però contemplant altres manifestacions. Li vam donar el nom de Músiques en Terres de Cruïlla i el vam concebre com a festival per la diversitat d'actes que s'hi desenvolupen. Hem pogut gaudir de la companyia de referents com Quico el Célio, Montse Castellà, Carmen París, Miquela Lledó, Claudio Sanna i Pep Gimeno Botifarra. Aquest any ens acompanyaran, entre d'altres, Pepet i Marieta i Solk.

ME: La cuina de la Sénia, Ed. Onada

VA: Aquest ha estat un projecte molt especial. Vinc d'una família molt lligada al tema de la gastronomia. Els meus iaios i ma padrina van tenir fonda i els meus pares, pastisseria i restaurant de celebracions, a la Sénia. Les meves tres germanes i jo hem canviat d'orientació professional però sempre hem tingut molta vinculació al món de la cuina i dels dolços. En un principi la intenció era codirigir aquesta publicació amb Marutxi Ballester, amb la qual ja havia col·laborat amb dos llibres més del poble. Finalment el projecte es va anar definint d'una altra manera i vam acabar sent-ne autors ma germana Rosa Almuni, Manolo Blesa de la fonda Casa Manolo i jo mateixa. Entre els tres vam concretar i vam cuinar les receptes. Les acompanya una introducció sobre els recursos de l'entorn que han definit la cuina, els costums al voltant de l'alimentació que la converteixen en cultura, les fondes tradicionals que han hagut al poble i que han ajudat a perfeccionar la cuina local... També valen molt la pena les fotografies, que donen ganes de cuinar i de tastar els plats; les vam fer Manolo Andreu i Andreu Rot. Estem molt contents del resultat i de la resposta de la gent.

ME: Un dia amb tu passejant per la Sénia. On em portaries i quin menú en prepararies?

VA: La Sénia i el seu terme donen per a més d'un dia. Si matí-nísim molt tindriem temps de visitar el pi gros i la fageda. De baixada una cervesa artesana del poble o un gotet de vi amb sífo fet també al poble; un tall de coc en tomaca amb unes olives de sosa i seïtó en vinagre. Ens donaria forces per baixar al riu des de la plaça Major, o observar-lo des de la terrassa veïna a aquesta, i anar fins al molí la Vella, on es mostra el que el riu ha significat per a la població i el passat industrial d'aquesta.

Per dinar recapte poc carregat, perquè a la tarda encara visitariem el Camp d'Aviació de la Guerra Civil, on també hi ha una interessant exposició. Millor quedar-se a dormir que marxar i l'endemà passejar pel carrer Major, visitar l'Església, alguns dels safareigs municipals i les antigues escoles de la República, avui Centre Marcel·lí Domingo. Acabariem a l'ermita de Pallerols, amb una vista privilegiada de la plana i de l'entrada als Ports.

ME: Lo Senienç, quines paraules són pròpies, per exemple: manjoia...

VA: Aquesta és una de les més emblemàtiques. Es refereix al dolç característic de Pasqua, amb cabell d'àngel, ous i fruita confitada. S'anava a menjar el dilluns de Pasqua a la font de Sant Pere.

També se sol considerar característic l'acabament en -o dels imperatius expressats com a prohibició: "no minjos, no ho fasos, no ho digos..."

ME: Centre d'Estudis Senienços. Me'n pots fer cinc cèntims?

VA: Molts de cèntims en podria fer... Hi estic vinculada des de l'any 1992 en què es va crear. Hem anat treballant per fer recerca i difusió sobre la història i el patrimoni local en connexió amb àmbits més generals. Ens preocupa molt que la gent conegui i estimi el patrimoni, i que sigui conscient de la seva fragilitat. Només així aconseguirem que es conservi i que ajudi als nostres xiquets i joves a tenir el sentiment d'identitat que necessiten per poder viure en un món tan complex com l'actual. Si es crien com a bons senienços després podran anar per tot el món i obrir mires, però sabran que tenen unes arrels és fonamental. Això és el que motiva a totes les entitats culturals com la nostra.

També m'agradaria comentar que ens agrada molt treballar en xarxa, amb altres associacions i institucions, per a ajudar a tirar endavant el territori en conjunt.

Des de fa quatre o cinc anys hem tingut la sort de poder gestionar, l'Antena del Coneixement de la URV a la Sénia. Aquest fet ens ha permès augmentar el nombre d'activitats i diversificar-les. Estem molt contents del que això ha suposat per a l'entitat. La col·laboració Ajuntament, Universitat i Centre d'Estudis ha donat resultats pensem que força positius; és una sort poder-ho oferir a un poble com el nostre i els senienços ho agraïen.

Agraïxo també la possibilitat que m'heu donat d'explicar-vos les coses que anem fent i fer-ne difusió. Sempre que ens visiteu sereu benvinguts.